

Η ΣΧΕΣΗ ΙΑΤΡΟΥ-ΑΣΘΕΝΟΥΣ ΩΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΕΣΜΟ ΤΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

Γράφει ο ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ

Μία από τις πρόσφατες αποφάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης UNESCO υπήρξε η ανακήρυξη της «Μοναδικής Σχέσης Ιατρού - Ασθενούς ως Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας».

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον αναδεικνύεται από το σκεπτικό της απόφασης αυτής, σε σχέση με την ασαφή ατμόσφαιρα περί οργάνωσης της πρωτοβάθμιας περίθαλψης και του θεσμού του Οικογενειακού Ιατρού, όπως επανέρχεται στην επικαιρότητα.

Σύμφωνα λοιπόν με την απόφαση της UNESCO, «η ποιοτική σχέση ιατρού-ασθενούς αποτελεί θεμελιώδη ανθρώπινη συνιστώσα για την υγειονομική περίθαλψη του πολίτη, καθώς παρέχει πολλαπλή στήριξη στην κατάσταση της αβεβαιότητας και ταλαιπωρίας που προκαλεί η ασθένεια και η θεραπευτική αγωγή, ενώ συμβάλλει στη βελτίωση των διαδικασιών διαγνωστικού προσανατολισμού και θεραπείας, που με τον τρόπο αυτόν, μπορεί να φτάσει σε υψηλό επίπεδο εξασφάλισης και σεβασμού».

Κατόπιν τούτου και με το δεδομένο ότι «η Σχέση Ιατρών-Ασθενών πράγματι εκτίθεται σε κινδύνους και απειλές που απορρέουν από πολυάριθμες επιδράσεις πολιτικού, κοινωνικού, οικονομικού, τεχνολογικού και επικοινωνιακού χαρακτήρα, εκ των οποίων καθίσταται απαραίτητη η προστασία και η ενίσχυση της, στα πιο σημαντικά στοιχεία της», αποφασίστηκε η Ανακήρυξη της ως Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας».

Αυτές οι αρχές οι οποίες διακηρύχθηκαν από την UNESCO δεν ανακαλύφθηκαν τώρα. Είναι πανάρχαιες και διασώζονται μέχρι σήμερα με ειδική αναφορά στον Όρκο του Ιπποκράτη που αποτελεί επίσης «Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά της Ανθρωπότητας».

Πολύ περισσότερο όμως οικοδομούνται και επαναβεβαιώνονται συνεχώς μέσω της ανεκτίμητης σχέσης εμπιστοσύνης, φιλίας, ικανοποίησης και ευγνωμοσύνης, που διαμορφώνονται μεταξύ ιατρού και ασθενούς με την πάροδο ετών και κάτω από δυσχερείς συνθήκες αγωνίας, πόνου, ανασφάλειας και λύτρωσης.

Αυτές οι συνθήκες είναι που καθιέρωσαν στην κοινωνική αντίληψη την έννοια του «οικογενειακού ιατρού», πολύ πριν αποφασίσει η πολιτεία να ασχοληθεί με την θεσμοθέτησή του.

Τα νομοθετήματα δια των οποίων επί χρόνια επιχειρήθηκε να καθιερωθεί ο «οικογενειακός ιατρός» ως θεσμός της πολιτείας, δεν εφαρμόστηκαν ποτέ.

Και αυτό διότι οι συντάκτες των νομοθετημάτων κινήθηκαν αποκλειστικά με λογιστικά κριτήρια, χωρίς να λάβουν υπόψη τους την αναντικατάστατη σχέση μεταξύ ιατρού και ασθενούς.

Η επιθετική πρακτική που έχει υιοθετηθεί από την πολιτεία, εναντίον του πολίτη της οικονομικής κρίσης και της φτωχοποιημένης κοινωνίας, με το εξουσιαστικό δίλημμα να «επιλέξει σε ορισμένο χρόνο οικογενειακό ιατρό, εκ του περιορισμένου αριθμού των υποδεικνυομένων που δεν γνωρίζει», ήταν καταδικασμένη εκ των πραγμάτων να αποτύχει.

Η απροκάλυπτη υπόδειξη εκ μέρους της πολιτείας προς τον πολίτη, να παραμερίσει τον ιατρό που εμπιστεύεται και με τον οποίον επί χρόνια έχει οικοδομήσει τις μοναδικές αξιές σχέσεις ιατρού-ασθενούς, δεν αποτελεί παρά συνέχεια μιας σειράς ανεφάρμοστων επιλογών, που ατυχώς δεν έχουν αποφέρει την αναγκαία γνώση και κρίση στους πολιτικούς ιθύνοντες.

Η πολιτεία επίσης αρνείται μέχρι σήμερα να αναγνωρίσει το γεγονός ότι, ο σημερινός πολίτης είναι επαρκώς εκπαιδευμένος να αναγνωρίζει τα πρώιμα συμπτώματα μιας βαριάς νόσου που τον απειλεί και καταφεύγει έγκαιρα στον κατά περίπτωση αρμόδιο ειδικό ιατρό.

Με αυτό τον τρόπο σώζονται ζωές, κερδίζεται πολύτιμος χρόνος και αποτρέπονται βαριές νοσήσεις και αναπηρίες που πλην άλλων επιφέρουν και βαρύτατο οικονομικό κόστος.

Η πολιτεία ωστόσο εμμένει στην αντίληψη ότι ο ασθενής πρέπει πρώτα να επισκέπτεται τον θεσμοθετημένο οικογενειακό ιατρό του συστήματος, ο οποίος εν προκειμένω υποβαθμίζεται σε ένα είδος θυρωρού (gate keeper), που έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα να τον παραπέμψει στον κατά περίπτωση ειδικό ιατρό.

Οι συνέπειες αυτής της αντίληψης είναι αυτονόητες και έχουν επαρκώς και κατ'επανάληψη διατυπωθεί από τους Φορείς της Ιατρικής Κοινότητας, με αποφάσεις συλλογικών οργάνων, εισηγήσεις και παρεμβάσεις, χωρίς όμως αποτέλεσμα.

Οι πολιτικά αρμόδιοι επιβάλλεται να εμπνευσθούν από τις διαχρονικές αρχές της «Σχέσης Ιατρού Ασθενούς ως Άυλης Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας», να παραμερίσουν τους λογιστικούς πειραματισμούς στον χώρο της Υγείας και να αποδώσουν στους πολίτες αυτό που πραγματικά τους ανήκει και για το οποίο έχουν πληρώσει αδρά και εξακολουθούν να πληρώνουν εκ του υστερήματος τους, δια των ασφαλιστικών τους εισφορών και της φορολογίας.

Σε κάθε περίπτωση η κοινωνική ισορροπία αργά η γρήγορα θα αυτορυθμιστεί, όπως άλλωστε πάντα συμβαίνει.

Οι διάφορες μεθοδεύσεις στον χώρο της Υγείας, οι οποίες ταλαιπωρούν τους πολίτες, είναι επόμενο να περάσουν στο περιθώριο της ιστορίας, μαζί με όλα τα αποτυχημένα πρότυπα του παρελθόντος, τα οποία ουδέποτε εφαρμόστηκαν προς όφελος της κοινωνίας.